

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel (SOU 2022:19)

Ert dnr Ju2022/01563

Tingsrätten lämnar följande remissyttrande.

Tingsrätten har tagit del av betänkandet och anser att det är välskrivet och välstrukturerat. Lämnade förslag framstår som välmotiverade och väl avvägda. Utifrån vad tingsrätten har att granska har tingsrätten ingen erinran mot förslagen. Tingsrätten vill dock inför det fortsatta lagstiftningsarbetet lämna följande synpunkter.

Det kan finnas en risk för att förslaget med en utökad brottskatalog leder till att den nu vedertagna systematiken om att brottets allvar utifrån straffskala och straffvärde styr möjligheten till användning av hemliga tvångsmedel går förlorad.

Beträffande straffvärdesventiler bör uppmärksammas svårigheten att göra en rimlig uppskattning av flerfaldig brottslighets straffvärde, på det begränsade material som presenteras vid ett sammanträde för prövning av hemliga tvångsmedel. När det gäller straffvärdet av flerfaldig brottslighet bör det även uppmärksammas att en kommande översyn av tillämpningen av den s.k. asperationsprincipen skulle kunna medföra att betydligt fler fall än vad som nu är fallet kan komma att omfattas av de föreslagna bestämmelserna i denna del.

Tingsrätten anser att det är bra att det i 8 kap. i betänkandet klargörs förutsättningarna för användning av hemlig övervakning av elektronisk kommunikation avseende målsäganden. Det kan dock uppstå svåra proportionalitetsbedömningar i fall med brott med lägre straffvärden som upptas i brottskatalogerna, t.ex. att sexuellt ofredande mot barn med ett straffvärde motsvarande någon månads fängelse skulle ge rätt att rikta hemlig övervakning av elektronisk kommunikation mot en underårig målsägande. Detta är ett exempel på att det med en ökad användning av hemliga tvångsmedel uppkommer fler situationer där en grannlaga proportionalitetsbedömning behöver göras. I den fortsatta lagstiftningsprocessen är det därför önskvärt att ytterligare belysa frågor om proportionalitet.

När det gäller den föreslagna lydelsen av 27 kap. 20 a § rättegångsbalken bör i det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägas om brott som *utövats i*

organiserad form är avsedd att definieras på samma sätt som de gör i brottsbalken, eller om det ska ges en annan betydelse.

I utredningens 10 kap. föreslås att ett beslut om hemlig kameraövervakning som avser en skäligen misstänkt ska få verkställas på så sätt att övervakningen riktas mot en plats där det kan antas att den misstänkte kommer att uppehålla sig. Detta relativt låga beviskrav, *kan antas*, i kombination med att prövningen i praktiken flyttas från domstolen med offentligt ombud till den verkställande myndigheten, medför att rätts-säkerhetsgarantierna vid dessa prövningar blir sämre. Det blir inte längre fråga om den mer robusta prövning av platsen för kameraövervakning som sker i dagsläget.

Tingsrätten har tagit del av Domstolsverkets remissyttrande. Tingsrätten instämmer i att en utökad möjlighet att använda hemliga tvångsmedel kommer att medföra ökade kostnader för domstolarna och att dessa kostnader inte ryms inom nuvarande anslag.

Lennart Johansson

I yttrandet har lagmannen Lennart Johansson och chefsrådmannen Martin Persson deltagit.